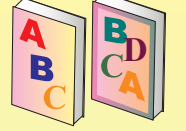

ઉત્થાન

પેટલાદ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ, પેટલાદ સંચાલિત
શ્રી આર. કે. પરીખ આર્ટ્સ એન્ડ સાયન્સ કોલેજ, પેટલાદ.
(Accredited By NAAC : 'B' Grade)

વર્ષ : ૧૩ સપ્ટે.થી નવે.-૨૦૨૪ * વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૫૦/- * છૂટક નકલ રૂ. ૫/- સળંગ અંક : ૭૨

* તંત્રીશ્રી :

પ્રિ. ડૉ. વિમલ જોશી

* સહ તંત્રીશ્રી :

ડૉ. કે.આર.વણકર
પ્રો. બી.ડી.જોશી
ડૉ. ગિરીશ ચૌધરી
ડૉ. અલ્પેશ પ્રજાપતિ
ડૉ. પુનિત એચ. સુથાર
ડૉ. હિરેન ચાવડા
શ્રી રોકેશ એ. ભટ્ટ (ગ્રંથપાલ)

* વિદ્યાર્થી સંપાદકો :

મીનલ રાજ
અપેક્ષા પરમાર
આરતી રાઠોડ
જ્યોતિકા વાઘેલા
મેહુલ ઠાકોર

* ફોટોગ્રાફર :

શ્રી યશ પટેલ

* પ્રકાશક :

શ્રી આર. કે. પરીખ આર્ટ્સ
એન્ડ સાયન્સ કોલેજ,
પેટલાદ.
પોસ્ટ બોક્સ નં. : ૨૩
મુ. પેટલાદ - ૩૮૮ ૪૫૦.
જિ. આણંદ - ગુજરાત.
ફોન : (૦૨૬૯૭)
૨૫૨ ૩૯૬

Website :

www.petladcollege.org.in
Email : petladartsandscience@gmail.com

સંસ્થાના આઘસ્થાપક સ્વ. રાજરત્ન રમણલાલ કેશવલાલ પરીખ

નૂવન વર્ષાભિનંદન

પેટલાદ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ તથા કોલેજ પરિવાર

દીપાવલી અને નૂતન વર્ષની શુભેચ્છાઓ...

તંત્રીશ્રીની કલમે....

વહાલા વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ અને સંસ્થાના સૌ શુભેચ્છકો...

જ્યારે આપણે રંગબેરંગી દિવાળીનું પર્વ ઉજવીએ છીએ, ત્યારે હું દરેકને હૃદયથી શુભકામનાઓ પાઠવું છું. આ પ્રકાશનો તહેવાર સંદેવ અસત્ય ઉપર સત્યનો, અનિષ્ટ રૂપી અંધકાર ઉપર પ્રકાશના વિજયનો અને મૂત નિરાશા ઉપર જીવંત આશાનો સંચાર કરનારો છે. દીપોત્સવીના દિવડાઓની જ્યોતમાંથી ઉજાગર થતી તમામ સૂક્ષ્મ અને સ્થૂળ ઊર્જા આપ સૌના જીવનમાં અને ઘર પરિવારમાં ખુશી અને સમૃદ્ધિ ઇલકાવે તેવી ઈષ્ટ પ્રાર્થના.

આપણે દિવાળીની ઉજવણીની સાથોસાથ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧ ના નવા વર્ષના પ્રારંભ સાથે, જીવનના નવા અધ્યાયોની શરૂઆત કરી તેનું સ્વાગત કરીએ છીએ. હર હંમેશની જેમ આ વર્ષ પણ અમારા વિદ્યાર્થીઓ અને આપના સંતાનો માટે સફળતા અને ધ્યેયપૂર્તિ સભર બને એવા આપણે સહિયારા પ્રયત્નો કરીએ કે જેથી તેમને તેમનાં સપનાંઓ સાકાર કરવા અને મનવાંછિત આશાઓ સંતોષવા માટેના ગતિ માર્ગ પર ચાલવાનું- દોડવાનું માર્ગદર્શન મળી રહે.

આ તહેવાર પર શિક્ષણ અને કારકિર્દીના વિકલ્પો વિશે પણ વિચારવું ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે. અહીં વાલીશ્રીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ કેટલાક વિચાર પ્રસ્તુત છે.

© **સતત શીખવાનો મહાવરો** :- શિક્ષણ એ થોડા વર્ષોની સફર નથી પણ જીવનભરની યાત્રા છે. વિદ્યાર્થીઓએ નવી નવી બાબતો જાણવા અને નવા કૌશલ્યો કેળવવા માટે સ્વ-પ્રોત્સાહિત (self-motivated) અને તત્પર રહેવું જોઈએ. તેથી આ નવા વર્ષ દરમિયાન પણ શૈક્ષણિક વિકાસની સાથે સાથે નવા કૌશલ્યો શીખવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનો સંકલ્પ કરીએ.

© **સ્પષ્ટ ધ્યેય નક્કી કરો** :- વિદ્યાર્થીઓને તેમની કારકિર્દી માટે જરૂરી એવા અને પ્રાપ્ત કરી શકાય એવા લક્ષ્યો-ધ્યેયો નિર્ધારિત કરવા માટે પ્રેરણા આપવી ખૂબ જ જરૂરી છે. શિક્ષણમાં ઉત્તમોત્તમ મેળવવું, શિક્ષણોત્તર પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવો અને સામાજિક કાર્યોનો અનુભવ મેળવવો વગેરે બાબતો ધ્યેય સિદ્ધિ માટે પ્રેરણા આપી શકે છે.

© **ઉત્સાહ વધારવો** :- વિદ્યાર્થીઓને તેમના આત્મવિશ્વાસ અને ઉત્સાહ વધારવા અને તેને જાળવી રાખવા માટે પ્રેરણા આપવા રહેવું જરૂરી છે કારણકે આત્મવિશ્વાસ અને ઉત્સાહ એ સફળતાનો આધારસ્થંભ હોય છે. આ માટે તેમને વિવિધ ક્ષેત્રો-પ્રવૃત્તિઓમાં જોડવા અને તેમને અનુરૂપ જે ક્ષેત્રો-પ્રવૃત્તિઓ લાગે તેમાં જોડાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરતા રહેવું. જ્યારે

વિદ્યાર્થીઓ ખતે પસંદ કરેલા ક્ષેત્રો-પ્રવૃત્તિઓમાં આગળ વધે છે, ત્યારે તેઓ વધુ સફળ બને છે એવું મારું દઢપણે માનવું છે.

◎ **મદદ અને માર્ગદર્શન** :- માતા-પિતા તેમના બાળકોની કારકિર્દી પસંદગીમાં માર્ગદર્શન આપવાની મહત્વની ભૂમિકા ભજવતા હોય છે. માતા-પિતાએ તેમનાં સંતાનોના સ્વપ્નો લક્ષ્યને સાંભળવા સમજવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ, તે હાંસલ કરવામાં મદદ અને માર્ગદર્શન કરવું જોઈએ અને તેમને આ અંગેના વિવિધ વિકલ્પો શોધવામાં મદદ કરવી જોઈએ કે જેથી તેમને કારકિર્દી યોજવાના પડકારો ઝીલવામાં મદદ મળી રહે અને તે એકલતાનો ભાવ ના અનુભવે.

◎ **વિકટ પરિસ્થિતિમાં અભ્યાસ-લક્ષ્ય પ્રાપ્તિ માટે સહકાર** :- સામાન્ય રીતે આપણે જાણીએ છીએ તેમ સફળતા માટેની યાત્રા હંમેશાં સરળ નથી. વિદ્યાર્થીઓને અડગ રહેવાની અને સાતત્યપૂર્ણ મહેનત કરવામાં મદદરૂપ થવું જોઈએ. તેમને નિષ્ફળતાઓ અને અવરોધોમાંથી નિરાશ થવાના બદલે તેમાંથી બોધપાઠ લેવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવા કારણ કે આ અનુભવ ઘણી વખત વૃદ્ધિ અને નવી તકો તરફ દોરી જાય છે.

નિષ્કર્ષ : જ્યારે આપણે દિવાળીના તહેવાર અને વિક્રમ સંત ૨૦૮૧ ના નવા વર્ષની ઉજવણી કરીએ છીએ, ત્યારે ચાલો એ વાતની પુષ્ટિ કરીએ કે જ્યાં શિક્ષણનો વિકાસ થાય અને સ્વપ્નોને પોષણ મળે ત્યાં સફળતાનો ઉત્સવ મનાવાય. આ વર્ષ બધા માટે સુખ, સમૃદ્ધિ અને આશાઓની પૂર્તિ લાવે તેવી આશા રાખું છું.

- પ્રિ.ડૉ. વિમલ જોશી

સાયુકલી જિંદગી

મજાની હોય છે જિંદગી,
પળે-પળની રવાની હોય છે જિંદગી... (૨)
ગાઓ જે એના ગીત તો,
સુંદર પંક્તિઓ હોય છે જિંદગી (૨)
દુઃખ-દુઃખ જે કરશો તો,
ના જીવી શકાય તેવી ક્ષણો છે જિંદગી (૨)
જાઓ મંદિર તો પ્રાર્થના ને,
જાઓ મસ્જિદ તો બંદગી છે...મજાની હોય છે...
સુખ સમજો તો ક્ષણ-ક્ષણ આનંદ ને,
દુઃખ સમજો તો અસહ્ય દર્દ છે જિંદગી... (૨)
દરેક ઉછળતા ટોસ પર, કાટ કે છાપ વચ્ચે
હરબાર ફંગોળાય છે જિંદગી.... મજાની હોય છે....
હાર કે જીત જે હોય તે,
પણ જે જિવાય ખરેખર ખેલદિલીથી તો;
એવી જ હોય છે સાયુકલી જિંદગી....

- અપેક્ષા પરમાર (બી.એસસી.સેમ-૫)

* * *

પ્રકૃતિની ગોદ

હરેલું-ભરેલું વનરાય ને,
એમાં આજે જે શેર કરી,
મોટાં-મોટાં ઝાડવાં ને,
નાનાં મોટાં પાન,
મોટું એવું જંગલ ને,
નાના મોટા એવા જીવો.

પગદંડી વાળો રસ્તો ને,
રસ્તામાં આપતા અવાજો.
ચાલતાં ચાલતાં ફરતે જંગલ,
પ્રિય પ્રકૃતિનો સાથ.
ક્યાંક આપતો ડુંગર ને,
ક્યાંક આપતું ઝરણું,
ખળ-ખળ કરતી નદી વહે ને,
મન એમાં લલચાય,
જમણીથી ડાબી ને ડાબીથી જમણી,
ફરતાં પર્તંગિયું બહુ હરખાય.
અરે સસલા ભાઈ તો ખૂબ સાણા,
એમ કંઈ થોડી આવે હાથ.
જંગલમાં રહેતાં ઘણાં જીવો,
જંગલ સૌનો એક આધાર.
જંગલ તો છે ખૂબ મોટું ને,
એમાં ફરતાં ઘણું થાકી જવાય.
પણ પ્રકૃતિપ્રેમી છીએ,
એમ કાંઈ થોડું થકાય.
અરે ! જંગલમાં રહેતાં રહેતાં,
મોજ મસ્તી કરાય.

પ્રકૃતિની ગોદમાં,

આપણનેય મજા જણાય....

- તન્વી ડી. ચોટલિયા (બી.એ.સેમ-૩)

* * *

નશીલા દ્રવ્યો અને યુવાનો

પ્રસ્તાવના :-

વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાના તજજ્ઞોની સમિતિએ નશીલા દ્રવ્યોના સેવનની વ્યાખ્યા આપતાં સ્પષ્ટતા કરી છે કે ‘બંધાણ એટલે કોઈક કુદરતી કે કૃત્રિમ નશીલા પદાર્થ કે દ્રવ્ય જેનું વારંવાર સેવન કરવાને લીધે પેદા થતી અમુક નિશ્ચિત સમયગાળાની નશાયુક્ત અવસ્થા કે જે-તે વ્યક્તિ અને સમાજ બંને માટે વિઘાતક હોય છે. આમાં નશીલા પદાર્થોનું સેવન કરવાની સતત અને અનિવાર્ય જરૂરિયાત એનું પ્રમાણ વધારવાની વૃત્તિ તથા તે પદાર્થો પર શારીરિક માનસિક અવલંબન વગેરે બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.’

“નશીલા દ્રવ્યોનું વ્યસન એ સુખદાયક અસર પેદા કરવા માટે કે દુઃખ દર્દથી દૂર રહેવા માટે ઉપભોગ કરેલા રાસાયણિક પદાર્થ પ્રત્યેની મનોશારીરિક પ્રતિક્રિયા છે.”

○ **નશીલા દ્રવ્યોનાં વ્યસનનાં કારણો :-**

નશીલા દ્રવ્યોનાં વ્યસન માટે અનેક કારણો જવાબદાર છે. આ કારણોની અહીં ટૂંકમાં સમજૂતી મેળવીએ.

○ **સમાજ વ્યવસ્થામાં બદલાવ :-**

સામાજિક પરિવર્તન એટલે સામાજિક માળખામાં થતો બદલાવ. જ્યારે વ્યક્તિ બદલાતી જતી સામાજિક પરિસ્થિતિ સાથે તાદાત્મ્ય સાધી શકતી નથી ત્યારે તે નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસન તરફ વળતી હોય છે. આજની યુવાપેઢીમાં તે દ્રવ્યોનું વ્યસન કરવું એ જાણે કે એક ફેશન બની છે. આ દ્રવ્યોના સેવનથી તેઓ આધુનિક હોવાનો દાવો કરે છે. આ ઉપરાંત

આજની યુવાપેઢી ટી.વી. ફિલ્મોમાં દર્શાવતાં દ્રશ્યો મુજબ પોતાની જાતને ઢાળવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આ બધા પરિબલોને કારણે વ્યક્તિ ઘણીવાર પોતે એકલી પડી ગઈ હોય કે પોતાનું કોઈ નથી એ પ્રકારની લાગણી અનુભવે છે. પોતાની જાતથી અને સમાજથી વિમુખ બનેલી આવી વ્યક્તિઓ નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસન તરફ વળે છે. આ રીતે સામાજિક પરિવર્તન નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનનું એક સહાયક પરિબલ છે.

○ સાંસ્કૃતિક ધોરણોમાં ભંગાણ:-

સાંસ્કૃતિક ધોરણોમાં ભંગાણ સૂચવતી પરિસ્થિતિને એનોમીના પરિસ્થિતિ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. સાંસ્કૃતિક ધોરણો, ધ્યેયો અને તેને પ્રાપ્ત કરવાના સાધનો વચ્ચે પ્રવર્તતી તંગદિલીને લીધે એનોમીની પરિસ્થિતિ સર્જાય છે. કોહન અને જેમ્સ નોંધે છે તેમ કેટલીક વ્યક્તિઓ એવી હોય છે કે જેઓમાં નૈતિક ધોરણોનું આંતરિકરણ થયું હોય છે. પરંતુ આવશ્યક કૌશલ્યનો તેમનામાં અભાવ હોય છે. તેઓને કોઈ ગુનાહિત પ્રવૃત્તિ ઉપલબ્ધ થતી નથી કે તેમને કોઈ હિંસક વાતાવરણ મળતું નથી. આથી આવી બેવડી નિષ્ફળતા અનુભવતી વ્યક્તિઓ નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસન તરફ વળે છે.

○ વ્યક્તિનું પોતાની જાતથી કે સમાજથી અળગાપણું:-

જ્યારે વ્યક્તિ પોતાની જાત કે સમાજથી એક પ્રકારનું અળગાપણું અનુભવે ત્યારે તેવી પરિસ્થિતિને સામાજિક વિમુખતા કહેવામાં આવે છે. પરિવારની કે સમાજની અન્ય વ્યક્તિઓની ઉપસ્થિતિમાં પણ કેટલીક વ્યક્તિઓ આવા અળગાપણાનો કે એકલતાનો અનુભવ કરતી હોય છે. પોતાના આવા એકાકીપણા માટે તે સમાજ કે સામાજિક પરિસ્થિતિને જવાબદાર માનતી હોય છે. પોતાની આવી એકલતા કે એકાકીપણા દૂર કરવા માટે વ્યક્તિ નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનનો આશરો લે છે. આ પ્રકારના નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસની સમાજવિરોધી કે રાષ્ટ્રવિરોધી બની જતા હોય છે.

○ મિત્રજૂથ કે સમવયસ્ક જૂથોનો પ્રભાવ:-

મિત્રજૂથ કે સમવયસ્ક જૂથ એવાં પ્રાથમિક જૂથો છે કે જેનો પ્રભાવ વ્યક્તિના વર્તન પર સૌથી વધુ હોય છે. આ જૂથના સભ્યો નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસની હોય તો જૂથમાં જોડાયેલી વ્યક્તિ મિત્રોના કે સમવયસ્કોના નશીલા દ્રવ્યોનાં સેવનના આગ્રહને વશ થઈ વ્યસન કરતી હોય છે. આપું વ્યસન કરવા પાછળનો તેનો હેતુ માત્રને માત્ર આ પ્રકારના જૂથમાં સ્વીકૃતિ મેળવવાનો હોય છે. આથી મિત્રોના કે સમવયસ્કોનાં દબાણનો તે ઈર્ષકાર કરી શકતો નથી. અને કાયમ માટે નશીલા દ્રવ્યોનો વ્યસની બની જાય છે.

(૪) જિજ્ઞાસા અને અજ્ઞાનતા:-

ઘણીવાર વ્યક્તિ નશીલા દ્રવ્યોનું સેવન કરવાથી કેવી અસર થશે તે અંગે અજાણ હોય છે. તો ક્યારેક એવું પણ બને છે કે નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનીનો અનુભવ સાંભળ્યા પછી પોતાના મનમાં પણ એ પ્રકારનો અનુભવ મેળવવાની ઈચ્છા જાગે છે. નશીલા દ્રવ્યો શેનાં બનેલા છે તેનું સેવન કરવાથી શરીરને શું નુકસાન થશે વગેરે અંગે તે અજાણ હોવા છતાં માત્ર અખતરા કરવા માટે તે નશીલા દ્રવ્યોનું સેવન કરતી હોય છે, પરંતુ એકવાર આ દ્રવ્યો સેવન કરવાથી તેને કાયમ તેની લત લાગી જાય છે. આમ ઘણીવાર આ પ્રકારની જિજ્ઞાસા અને અજ્ઞાનતા નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનનું કારણ બને છે.

○ નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યા હલ કરવાના ઉપાયો:

વિદ્યાર્થીમિત્રો ઉપર્યુકત કારણો પરથી આપને સમજાયું હશે કે વ્યક્તિ, સમાજ અને રાષ્ટ્રમાં નશીલા દ્રવ્યોના વ્યસનની સમસ્યાથી કેવી વિઘટનકારી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થાય છે. જો આ સમસ્યા પર નિયંત્રણ મેળવવામાં ન આવે કે તેની હેરાફેરી પર પ્રતિબંધ લાદવામાં ન

આવે તો સમાજ અને રાષ્ટ્રએ તેના વિઘાતક પરિણામોનો સામનો કરવા તૈયાર રહેવું પડે છે. અહીં આ સમસ્યા નિયંત્રિત કરવાના કેટલાક ઉપાયોની સમજૂતી મેળવીએ.

○ નશીલા દ્રવ્યોના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકતા કાયદાઓ :-

૧૯૩૦ માં કોન્જરસ એક્ટ ઘડવા મહત્વના કાયદાઓ ઘડવામાં આવ્યા છે. જે નશીલા દ્રવ્યોની તમામ શ્રંખલા પર નિયંત્રણો લાદવા માટેની વિસ્તૃત કાનૂની જોગવાઈ પૂરી પડાતો કાયદો હતો. બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ ૧૯૪૮ ની કેટલીક જોગવાઈઓ મુજબ દારૂના ઉત્પાદન વેચાણ અને નશો પેદા કરતા દ્રવ્યોની આયાત, નિકાસ, હેરાફેરી, વેચાણ, ઉત્પાદન વગેરે પર; તાડી, અફીણ, ચરસ વગેરેના ઉત્પાદન વેચાણ વગેરે પર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો છે. ૧૯૬૧ ના સિંગલ કન્વેન્શનના જોગવાઈઓના સંદર્ભના તબીબી અને વૈજ્ઞાનિક ઉપયોગ માટે ખસખસના છોડનું વાવેતર અને અફીણના ઉત્પાદનના ક્ષેત્રે કડક નિયંત્રણો લાદવામાં આવ્યા.

૧૯૭૮ માં ઘી ઓપિયમ એક્ટ હેઠળ અફીણના ગેરકાયદેસરના ઉત્પાદન, હેરાફેરી, અફીણ રાખવા પર તેના સંગ્રહ, વિતરણ અને વેચાણ પર તથા તેને સંલગ્ન કાર્યવાહીના સંદર્ભના નિયંત્રણો મુકવામાં આવ્યા હતા.

- માયા રાજુભાઈ સોલંકી (બી.એ.સેમ-૧)

* * *

પૃથ્વીનું જતન એક સહિયારો પ્રયાસ

પૃથ્વી બચાવો એ એક સૂત્ર છે. જેનો ઉપયોગ લોકોમાં પૃથ્વીના મહત્વ વિશે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે થાય છે. આપણે આપણી ધરતીને કેમ બચાવવી જોઈએ? પૃથ્વી બચાવવા માટે પ્રેરિત કરે છે, જેથી આપણી ભાવિ પેઢીઓને સુનિશ્ચિત અને સ્વસ્થ વાતાવરણ મળે. આજે આપણને જે જરૂરી છે તે બધું પૃથ્વી દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવ્યું છે. પાણી, હવા, ઝોરાક, આશ્રય, પૃથ્વી આપણને આ બધું આપે છે.

પૃથ્વી આપણા જીવનને ટકાવી રાખે છે. પરંતુ સમસ્યા એ છે કે આપણે આપણી પોતાની પ્રવૃત્તિઓને લીધે પૃથ્વીને જે નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા છીએ, તેની આપણે અવગણના કરીએ છીએ. તેમ છતાં તે આપણને જ નુકસાન પહોંચાડે છે. પૃથ્વી બચાવો સૂત્રોનું પાલન કરવું ખૂબ જ જરૂરી છે. જે પૃથ્વી પર કેટલાક સકારાત્મક ફેરફારો લાવવા માટે દરેક વ્યક્તિએ જાણવું જોઈએ, વિદ્યાર્થીઓમાં જાગૃતિ ફેલાવવા માટે શિક્ષકો તેમને 'સેવ અર્થ' પર કેટલાક ફક્કરા અથવા સંપૂર્ણ નિબંધ લખવા માટે સોંપી શકે છે.

જેમ આપણે બધા જાણીએ છીએ કે આ બ્રહ્માંડમાં જીવન ધરાવતો એક માત્ર જાણીતો ગ્રહ પૃથ્વી છે. તેથી આપણે આપણી ધરતી માતા પાસેથી મળેલી દરેક વસ્તુઓનો આદર અને જાળવણી કરવી જોઈએ. આપણે ધરતી માતાને બચાવવી જોઈએ, જેથી કરીને આપણી આવનારી પેઢીઓ સુરક્ષિત વાતાવરણમાં જીવી શકે.

પ્રદૂષણને કાબૂમાં લેવા અને ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરોને ઘટાડવા માટે દરેક વ્યક્તિએ આસપાસના વિસ્તારોમાં વધુ વૃક્ષો વાવવા જોઈએ. વનીકરણ, પુનઃ વનીકરણ, વપરાયેલ કાગળ અને અન્ય કુદરતી ઉત્પાદનોનું રિસાયકલિંગ, કુદરતી સંસાધનો વીજળી, પાણી અને પર્યાવરણની બચતને સમર્થન અને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ.

આપણી ભાવિ પેઢીઓને સ્વરૂપ પૃથ્વી સોંપવા માટે વિવિધ અસરકારક પગલાંઓનું પાલન કરીને ગંભીરતાથી પૃથ્વીને બચાવવાનું શરૂ

કરીએ. લોકોએ પૂરતા પ્રમાણમાં ઓક્સિજન મેળવવા અને વાયુ-પ્રદૂષણ અને ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરને રોકવા માટે વધુ વૃક્ષો વાવવા જોઈએ.

પૃથ્વીનું રક્ષણ એ જ જીવનનું સંરક્ષણ.

આપણે આપણા જીવન, વાતાવરણ અને વિવિધ પ્રજાતિઓના નિવસન માટે વરસાદી જંગલો કાપવાનું બંધ કરવું જોઈએ. ગ્લોબલ વોર્મિંગ મર્યાદિત કરવાં જોઈએ અને અસ્થિભૂત ઇંધણનો ઓછો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. તેઓએ વિનાશ કરતી પૃથ્વીને બચાવવા માટે સૌર ઊર્જા અને પવન ઊર્જાના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ.

3D નિયમનું પાલન કરવું. (ઘટાડો, પુનઃ ઉપયોગ, રિસાયકલ) આપણી કીમતી પૃથ્વીને બચાવવા માટે ખૂબ જ અસરકારક સાબિત થઈ શકે છે.

સમગ્ર વિશ્વમાં લોકોમાં જાગૃતિ ફેલાવવા માટે દર વર્ષે ૨૨ મી એપ્રિલ પૃથ્વી દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. પૃથ્વીના કુદરતી વાતાવરણને જાળવવા માટે લોકોની પ્રશંસા કરવા માટે તે દર વર્ષે ઉજવવામાં આવે છે.

“પૃથ્વી હૈ અનમોલ, નહિ ઇસકા કોઈ મોલ”

વિશ્વ પૃથ્વી દિવસની શરૂઆત સૌ પ્રથમ ૧૯૭૦ માં યુએસ સેનેટર જેરાલ્ડ નેલ્સન દ્વારા કરવામાં આવી હતી. જેનો હેતુ એમેરિકામાં વધતા પ્રદૂષણ, પૃથ્વીના અતિશય શોષણને રોકવાનો હતો. પાછળથી ધીરે ધીરે આ વિશ્વ ‘પૃથ્વી દિવસે’ વિશ્વના ૧૯૨ થી વધુ દેશો આ વિશ્વ પૃથ્વી દિવસના સભ્ય બન્યા. તમામ સભ્યના દેશોને ઉદ્દેશ્ય પૃથ્વી પર વધતા પ્રદૂષણને રોકવાનો, પર્યાવરણને અને જાગૃતિ લાવવાનો અને પર્યાવરણ સંરક્ષણ પર ભાર આપવાનો છે.

પૃથ્વી આપણું ઘર છે અને આ ઘરતી આપણી માતા સમાન છે. જેની પાસેથી આપણને આ ઘરતીમાંથી ખોરાક, પાણી, હવા વધુ મળે છે. આવી સ્થિતિમાં આ પૃથ્વીની રક્ષા કરવી આપણા સૌની ફરજ બની જાય છે. કુદરતે આપણને સૂર્ય, ચંદ્ર, હવા, પાણી, પૃથ્વી, નદીઓ, તળાવો, પર્વત, લીલાં જંગલો, સમુદ્ર, ખનીજ સંપત્તિ વારસના રૂપમાં આપી છે. જે ચોક્કસ અને મર્યાદિત માત્રામાં છે. આવી સ્થિતિમાં જો આપણે આપણા ભૌતિક સંસાધનોની પૂર્તિ માટે પૃથ્વીનું આ રીતે શોષણ કરતા રહીશું, તો ચોક્કસ એક એવો સમય આવશે જે આ વસ્તુઓનો અંત લાવી શકે છે અથવા તેના અંતને કારણે પ્રકૃતિમાં અસંતુલન આવી શકે છે. જેનો ફટકો આપણને સહન કરવો પડી શકે છે.

આ અસંતુલનમાં ઘરતીકંપ, અતિવૃષ્ટિ, દુષ્કાળ, વાવાઝોડા, કુદરતી વિનાશ જેવા અનેક ઉદાહરણો છે, જે ક્યાંક ને ક્યાંક પૃથ્વીનો ગુસ્સો દર્શાવે છે. તો આવી સ્થિતિમાં જો આપણે દરેક સમયે સતર્ક નહીં રહીએ તો આપણને ભવિષ્યમાં આવી અનેક કુદરતી આફતોનો સામનો કરવો પડી શકે છે. જે અંગે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે, દર વર્ષે ૨૨ એપ્રિલ વિશ્વ પૃથ્વી દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. જેના દ્વારા લોકોને જાગૃત કરી શકાય છે.

આ દિવસે આપણે આપણી પ્રિય ઘરતીને બચાવવાનું વિચારીએ છીએ અને નવા નવા રસ્તાઓ શોધીએ છીએ. જેના દ્વારા આ સુંદર ઘરતીની સુંદરતા પણ જળવાઈ રહે છે અને મનુષ્યની જરૂરિયાતો પણ પૂરી થાય છે. પૃથ્વી દિવસ દ્વારા જ્યાં એક તરફ પૃથ્વી પરથી આડેઘડ વૃક્ષો અને છોડ કાપવામાં આવી રહ્યા છે ત્યારે આના દ્વારા આપણે લોકોને વધુને વધુ વૃક્ષો વાવવાની પ્રેરણા આપી શકીએ છીએ.

“પૃથ્વી કો બચાના હૈ, પેઝોં સે ઘરતી કો સજાના હૈ”

આ ઉપરાંત પ્રદૂષણ અટકાવવા, ગંદકીના ઢગલાનો પુનઃ ઉપયોગ, સ્વચ્છતા અંગે પણ લોકોને જાગૃત કરી શકાય. વિશ્વ પૃથ્વી

દિવસની ઉજવણી કરવા માટે, ઘણા સામાજિક જનચેતના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે. જેના દ્વારા લોકોને પૃથ્વીના સંરક્ષણ અને તેની ઉપયોગિતા પર ભાર આપવામાં આવે છે.

આવી સ્થિતિમાં, દરેક વ્યક્તિની પણ ફરજ છે કે તેણે પૃથ્વી દિવસની ઉજવણી કરવી જોઈએ. પૃથ્વી દિવસની ઉજવણી માટે આપણે લોકોને વૃક્ષો વાવવા માટે જાગૃત કરી શકીએ અથવા તો વૃક્ષારોપણનો કાર્યક્રમ જાતે જ ચલાવી શકીએ, લોકોને ઓછું પ્રદૂષણ કરવા માટે પ્રેરિત કરી શકીએ અથવા ઓછું પ્લાસ્ટિક વાપરવા માટે કહી શકીએ છીએ. પોલીથીનનો ઓછો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. સ્વચ્છતા રાખવી જોઈએ. સ્વચ્છતા કાર્યક્રમ ચલાવીને પૃથ્વીને સ્વચ્છ અને સુંદર બનાવવી જોઈએ.

- કેશા આર. પટેલ (બી.એ.સેમ-૫)

બળાહાર અને મહિલા સશક્તિકરણ

મહિલા સશક્તિકરણ એ મહિલાઓને પસંદગી કરવાની અને તેમના પોતાના જીવનને નિયંત્રિત કરવાની શક્તિ આપવાની પ્રક્રિયા છે. જે તેમને સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય ક્ષેત્રોમાં સંપૂર્ણ રીતે ભાગ લેવા સક્ષમ બનાવે છે. તે લિંગ અસમાનતાઓને ઓળખવા અને તેને પડકારવા અને મહિલાઓ માટે સમાજમાં વિકાસ અને યોગદાન માટે સમાન તકો સુનિશ્ચિત કરવાની છે.

મહિલા સશક્તિકરણમાં શિક્ષણ મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે. છોકરીઓ અને મહિલાઓને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણની પહોંચ પૂરી પાડવાથી તેઓ તેમના સપના અને આંકાક્ષાઓને આગળ વધારવા માટે જ્ઞાન, કૌશલ્ય અને આત્મવિશ્વાસથી સજ્જ બનાવે છે.

આર્થિક સશક્તિકરણ એ મહિલા સશક્તિકરણનું બીજું મહત્વનું પાસું છે. તેમાં મહિલાઓ માટે સમાન રોજગારની તકો, વાજબી વેતન અને સંશાધનો અને નાણાકીય સેવાઓની પહોંચ સુનિશ્ચિત કરવાનો સમાવેશ થાય છે, જ્યારે મહિલાઓ આર્થિક રીતે સશક્ત બને છે. ત્યારે તેઓ પોતાની જાતને અને તેમના પરિવારને ટેકો આપી શકે છે.

હેલ્થકેર એ મહિલા સશક્તિકરણનું આવશ્યક ઘટક છે. મહિલાઓને પ્રજનન સ્વાસ્થ્ય, માતૃત્વ સંભાળ અને કુટુંબ આયોજન સહિત ગુણવત્તાયુક્ત આરોગ્ય સંભાળ સેવાઓની સુલભતા સુનિશ્ચિત કરવાથી તેમની એકંદર સુખાકારીમાં સુધારો થાય છે. અને તેઓને તેમના શરીર અને સ્વાસ્થ્ય વિશે માહિતગાર નિર્ણયો લેવાની મંજૂરી મળે છે.

મહિલાઓ માટે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં અવાજ ઉઠાવવા માટે રાજકીય ભાગીદારી નિર્ણાયક છે. મહિલાઓને રાજકારણ, નેતૃત્વની ભૂમિકાઓ અને શાસનમાં જોડવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાથી તેઓને નીતિઓને પ્રભાવિત કરવા અને તેમના માટે મહત્વના મુદ્દાઓની હિમાયત કરવાની શક્તિ મળે છે.

નિષ્કર્ષમાં, મહિલા સશક્તિકરણ એ અવરોધોને ઓળખવા અને તેને દૂર કરવા વિશે છે જે મહિલાઓની સંભવિતતાને મર્યાદિત કરે છે અને તેમને સમાન તકો અને અધિકારો પ્રદાન કરે છે. તે મૂળભૂત માનવ અધિકાર છે અને સકારાત્મક પરિવર્તન માટે ઉત્પ્રેરક છે.

મહિલા સશક્તિકરણ એટલે સ્ત્રીઓને પુરુષની જેમ જ સમાજના દરેક હક, સન્માન, તક કે પછી સમાન જવાબદારી અપાવતું સામાજિક અભિયાન. મહિલાના સન્માન માટે તેમના અધિકારો માટે અને તેમના પોતાના આત્મગૌરવ માટે મહિલા સશક્તિકરણ ખૂબ જ જરૂરી છે. જે સમાજમાં મહિલાનું સ્થાન સન્માનજનક હોય છે તે એટલો જ પ્રગતિશીલ

અને વિકસીત હોય છે.

ભારતમાં મહિલાઓને સશક્તિકરણ કરવા માટે સૌપ્રથમ દહેજ પ્રથા, નિરક્ષરતા, અસમાનતા, ઘરેલું હિંસા, બળાત્કાર જેવા સમાજમાં તેમના હક અને મૂલ્યોની હત્યા કરનારા તમામ રાક્ષસી વિચારોને મારી નાખવા જરૂરી છે. સ્ત્રીને પોતાના અભિપ્રાય શેર કરવાની અને વ્યક્ત કરવાની સ્વતંત્રતા હોવી જોઈએ.

સમાજમાં સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેને સમાન દરજ્જા આપવો જોઈએ. દેશની અડધી વસ્તી સ્ત્રી છે. જ્યાં સુધી મહિલાઓ ઉપેક્ષિત, શોષિત અને પછાત રહે ત્યાં સુધી દેશ પ્રગતિ કરી શકશે નહીં. મહિલાઓ આગળ વધીને પુરુષના ખલા સાથે ખભો મેળવેલ અને સમાજમાં પોતાનું અને પરિવાર તેમજ દેશનું નામ રોશન કરે તેને જ સાચા અર્થમાં મહિલા સશક્તિકરણ કહેવાય છે.

- મીના પી. સોલંકી (બી.એ.સેમ-૩)

* * *

રાષ્ટ્રીય એકતા અને પ્રગતિ

ભારત ભાષા, ધર્મ, પોશાક, જીવનનિર્વાહ, લિંગ પ્રમાણ વગેરેથી વિવિધતામાં એકતા ધરાવતો દેશ છે. હવે આપણે રાષ્ટ્રીય એકતા વિશે માહિતી મેળવીશું.

ભારત અનેક વિવિધતાથી ભરેલો ઉપખંડ છે. અહીં સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, ભૌગોલિક, ધાર્મિક, ભાષાકીય, પ્રાદેશિક વગેરે પાસાંઓમાં અનેક વિવિધતા જોવા મળે છે. આ વિભિન્ન ઉપજૂથો વચ્ચે પારસ્પરિક, સહકારભર્યો તથા સુમેળભર્યા સંબંધ હોય તે જરૂરી નહિ પરંતુ અનિવાર્ય છે. ભારતીય સમુદાયનાં નાગરિકો પરસ્પર એકબીજાને તેમજ સમગ્ર રાષ્ટ્ર પ્રત્યે વફાદાર હોય તે અનિવાર્ય છે. બધા ભારતીયો રાષ્ટ્રનાં ધ્યેયોને પોતાનાં અંગત ધ્યેયો ગણે તે રાષ્ટ્રીય એકતા માટે મહત્વનું છે. ભારતીય સમુદાયના વિકાસ કે પ્રગતિમાં હાલ કોમવાદ, આતંકવાદ, જ્ઞાતિવાદ, નકલસવાદ, પ્રદેશવાદ, ભાષાવાદ, અલગતાવાદ જેવી અનેક સમસ્યાઓ પડકારરૂપ છે આ સમસ્યાઓને હલ કરીને રાષ્ટ્રીય એકતા પ્રસ્થાપિત કરવી આવશ્યક છે.

“હર એક હિંદ હિંદ છે

હર એક હિંદી હિંદની છે જિંદગી” - ઉમાશંકર જોશી

કોઈપણ દેશની પ્રગતિનો આધાર તે દેશની રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતા પર રહેલો છે વિવિધતાથી ભરપૂર એવા આપણા વિશાળ દેશમાં રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતા જળવાઈ રહે તે રાષ્ટ્રહિત માટે અનિવાર્ય છે.

આપણા દેશમાં વિવિધ ધર્મ, કોમ અને જાતિના લોકો રહે છે. તેઓની ભાષા, આહાર, રીતરિવાજો વગેરેમાં અપાર ભિન્નતા રહેલી છે છતાં, આપણા દેશની એકતા અને અખંડિતતાને ક્યારેય આંચ આવી નથી. ભારતીય સંસ્કૃતિનું આ એક વિશિષ્ટ લક્ષણ છે ભારત મારો દેશ છે અને આપણે સૌ ભારતીય છીએ એવી ભાવના દરેક ભારતવાસીના હૃદયમાં રહેલી છે.

છેલ્લાં કેટલાક વર્ષોથી કોમવાદ, ભાષા-વાદ અને પ્રાંતવાદ આપણા દેશની એકતા અને અખંડિતતાને ગુસ્સાન કરનારાં પરિબલો માથું ઊંચકી રહ્યાં છે. દેશમાં અવારનવાર ધર્મ કે

સંપ્રદાયના નામે તોફાનો ફાટી નીકળે છે રાજ્યોની સીમાના પ્રશ્ને વિખવાદો ઉભા થાય છે. નદીઓના પાણીની વહેંચણીની બાબતે કે કુદરતી સંપત્તિનાં વપરાશની બાબતે વિવાદો થયા કરે છે. આથી રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતાને માટે ખતરો પેદા થાય છે.

રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતાની ખરી કસોટી અન્ય દેશના આક્રમણ સમયે થાય છે. ભારત પર ચીન અને પાકિસ્તાનનાં આક્રમણો થયાં ત્યારે આપણા દેશની જનતાની ખરી કસોટી થઈ હતી. એ વખતે આપણા દેશનો એકએક નાગરિક દેશની પડખે ઊભો રહ્યો હતો. સમગ્ર દેશમાં રાષ્ટ્રીય એકતા અને રાષ્ટ્રભાવનાનું પ્રચંડ મોજું આવ્યું હતું. સૌએ પોતાના આંતરિક મતભેદ ભુલી જઈને અમે ભારતીયો એક છીએ એવી ભાવનાનો પરચો બતાવ્યો હતો.

રાષ્ટ્રીય એકતા અને અખંડિતતા કાયમ જળવાઈ રહે તે માટે આપણે સક્રિય પ્રયત્નો કરવા પડશે. ધર્મ કે કોમના નામે પ્રજાને ભડકાવનારાં તત્વોને ખુલ્લાં પાડવાં પડશે. આપણે આવાં તત્વોનો સામાજિક બહિષ્કાર કરવો પડશે. જનતામાં એવી સમજ દબ હોવી જોઈએ કે રાજ્યો અને જિલ્લાની રચના વહીવટી સરળતાને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવી છે. પરંતુ અખંડ ભારતની સંપત્તિ કોઈ એક રાજ્ય કે જિલ્લાની નથી. તે સમગ્ર દેશની છે.

- અદિતી એસ. અસારી (બી.એ.સેમ-૧)

* * *

યુવા બેરોજગારી : પ્રશ્નો અને પડકારો

યુવા બેરોજગારી આજના સમયમાં એક ગંભીર સમસ્યા છે. શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યા પછી પણ યુવાનોને રોજગાર મેળવવામાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. પિગુના મતે બેરોજગારી એટલે ‘કોઈ વ્યક્તિ માત્ર ત્યારે જ બેકાર કહેવાય છે જ્યારે તેની કામ કરવાની ઈચ્છા હોવા છતાં કામ મળતું નથી.’

આપણા દેશમાં શિક્ષણનું સ્તર ઘણું બધું ઉચ્ચકક્ષાએ પહોંચેલું છે છતાં આપણા દેશમાં ઘણા સમયથી લોકો શિક્ષણ મેળવવા દેશ-વિદેશમાં પણ જાય છે. પરંતુ ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવીને પણ નોકરી નથી મેળવી શકતા તેનું કારણ હજુ સુધી કોઈના મનમાં આવતું નથી. આપણી ગુજરાતી શાળામાં ખાસ કરીને કોઈ નબળો વિદ્યાર્થી હોય તેને શિક્ષક કહેતા કે નબળો ને નબળો ન રહીશ મહેનત કરીને સારું પરિણામ મેળવી તારું અને તારા માતા-પિતાનું નામ રોશન કર. બંદૂકની ગોળીની જેમ એક કહેવત બની “ભણ્યો ગણ્યો એ નામુ લખે, વગર ભણ્યો એ દીવો ઘરે” જે તે સમય પ્રમાણે આ કહેવત સાચી હતી પરંતુ તે કહેવત પર મહાત્મા ગાંધીજીએ બહુ ભાર રાખ્યો નહિ. દીવો ઘરવો એટલે પ્રકાશ ફેંકવો. રોટલો રળવા માટે ભણતર જરૂરી છે. પણ અંતરને ઉજાળવા માટે કોઈક ને દીવો ઘરવા માટે શિસ્ત અને ચરિત્રની જરૂર છે એનું કોઈ યુનિવર્સિટી સર્ટિફિકેટ આપતી નથી. એમ આપણા દેશમાં વિદ્યાર્થી મોટા ભાગે સર્ટી મેળવીને નોકરીની તલાશમાં ભટક્યા કરે છે પરંતુ તેની લાયકાત પ્રમાણે નોકરી નથી મળી શકતી. ભણેલા હોવા છતાં બેરોજગાર રહે છે. દર વર્ષે હજારો વિદ્યાર્થીઓ અલગ-અલગ કોર્ષ કરીને સર્ટી લઈને

કર્યા કરે છે કે પછી અલગ-અલગ પરીક્ષાઓની તૈયારીઓ કરે છે પરંતુ આ બધી પરીક્ષાઓના પેપર એ પરીક્ષા પહેલા જ બહાર પડી જવાના કારણે તેમનો આત્મવિશ્વાસ નબળો પડી જાય છે આ પડકારરૂપ સમસ્યાની અસર યુવા શિક્ષિત વ્યક્તિઓમાં વિશેષ છે જેવી કે તેઓના શિક્ષણ વિશેના રસ-રુચિ અભિગમમાં ઘટાડો થયો, સામાજિક અને માનસિક પરિસ્થિતિ પર વિપરીત અસર પડવી, મનોવૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ રોજગારી ન મળવાને કારણે હતાશામાં ઘડેલાઈ જવું. જો લાંબા સમય સુધી તેઓ બેકાર રહે તો યુવાનો અસામાજિક કે અનૈતિક પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાઈ જાય, જેમ કે માદક દ્રવ્યોની ઠેરાફેરી, ગેરકાનૂની વ્યવસાયો, ચોરી-લૂંટફાંટ ખંડણી વસૂલી જેવા ગુનાહિત કૃત્યો કરવા પ્રેરાય સામાજિક અને આર્થિક અસમાનતામાં વધારો થાય. વર્ગભેદ સર્જાય, જીવનધોરણ કથળે, બેકારી સાથે ભાવવૃદ્ધિ જોડાતાં ગરીબોની અને બેકાર કુટુંબોની સ્થિતિ વધુ કપરી અને ઘ્યનીય બને, તેઓ માદક દ્રવ્યોનો કે અન્ય વ્યસનો તરફ વળે છે. આમ બેરોજગારીની અસર વ્યક્તિ-કુટુંબ તેમજ અર્થતંત્ર પર અને સામાજિક દષ્ટિએ પણ ઘાતક પુરવાર થઈ છે.

ભારતની ખેતી મોટા ભાગે વરસાદ આધારિત છે. અને સિંચાઈની સગવડ મર્યાદિત હોવાથી ખેતી ક્ષેત્રે આવી મોસમી સ્વરૂપની બેરોજગારી જોવા મળે છે. આવી જ રીતે શિક્ષિત વ્યક્તિઓને તેમની લાયકાત કે ડિગ્રી પ્રમાણે કામ ન મળતા ઉતરતી કક્ષાનું કામ સ્વીકારવું પડે તેને શિક્ષિત કે અર્ધ-બેરોજગાર કહે છે. ઉદાહરણ તરીકે એન્જિનિયરને ગેરજમાં નોકરી કરવી પડે. કોઈ એક વ્યવસાયમાં ટેકનોલોજીના સંદર્ભમાં જરૂરી હોય તેના કરતાં વધુ શ્રમિકો રોકાયેલા હોય અને જો આવા વધારાના શ્રમિકોને તે ક્ષેત્રમાંથી ખસેડી લેવામાં આવે તો પણ કુલ ઉત્પાદનમાં કોઈ ફેરફાર ન થતો તો તેઓ પ્રછન્ન બેરોજગાર કહેવાય. બેરોજગારીની સમસ્યા આપણા આયોજનની એક સૌથી નબળી કડી છે.

ભારતમાં એક અંદાજ મુજબ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક લાયકાતવાળા ૧૫ ટકા લોકો યુવાનો છે. વિશ્વની વસ્તીના ૬૬ ટકા લોકો જે ૩૫ વર્ષની વય સુધીના યુવાનો છે તે ભારતમાં છે. ભારતે જો વિશ્વમાં યુવાઓના દેશ થકી મહાસત્તા બનવાની દિશામાં આગળ વધવું હશે તો ભારતમાં બેરોજગારીના વરવાં સ્વરૂપને બદલવું પડશે. ભારતમાં બેરોજગારીની સમસ્યા વધુ ઘેરી બનવા પાછળ મુખ્ય જવાબદાર કારણોમાં વસ્તીમાં વધારો માત્રને માત્ર સૈદ્ધાંતિક જ્ઞાન, પ્રાયોગિક જ્ઞાનનો અભાવ ટેકનિકલ જ્ઞાન કે કૌશલ્યનો અભાવ, પૂર્ણ કક્ષાની રોજગારી ઊભી કરી શકવામાં નિષ્ફળતા, ખેતીક્ષેત્રે વરસાદની અનિયમિતતા અને જોખમનું વધુ પ્રમાણ, કૃષિ વ્યવસાયમાં રસ ઘટયો, સિંચાઈની અપૂરતી સગવડો ખેતી સિવાયના સમયમાં વૈકલ્પિક રોજગારીના અભાવે બેકાર બેસવું પડે. કુટિર ઉદ્યોગો, ગૃહઉદ્યોગો અને લઘુ ઉદ્યોગની નબળી સ્થિતિ, જ્ઞાતિપ્રથા, સંચુક્ત કુટુંબ વ્યવસ્થા, પરંપરાગત વ્યવસાય કે કૌટુંબિક ધંધામાં જ રોકાઈ રહેવું પડે, અન્ય નવા વ્યવસાય કે ઉદ્યોગ શરૂ કરવામાં સાહસનો

અભાવ, જ્ઞાન, કૌશલ્ય, તાલીમ અને અનુભવની ખામી, શ્રમની અગતિશીલતા, માનવ શ્રમનું ખામી ભરેલું આયોજન, ઔદ્યોગિક વિકાસનો ધીમો દર, બચતવૃત્તિનો ઓછો દર, તેથી મૂડી સર્જન દરમાં ઘટાડો થયો. પરણામે નવા-ધંધા ઉદ્યોગો રોકાણનાં અભાવે શરૂ ન થઈ શક્યો જેવા અનેક કારણો છે.

શિક્ષણ અને બેરોજગારીનો પણ ઊંડો સંબંધ છે. આજે પણ ભારતની વસ્તી ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં અશિક્ષિત છે. તેથી નિરક્ષતાને કારણે બેરોજગારી આવે તે સ્વાભાવિક છે. પરંતુ આજકાલ નિરક્ષરતાની સાથે સાથે એક મોટી સમસ્યા પણ છે દરેક વિદ્યાર્થીએ એક જ પ્રકારનું શિક્ષણ પસંદ કરવું પડે છે.

આજકાલની જેમ આપણે ઘણા એન્જિનિયરને બેરોજગાર ભટકતા જોઈએ છીએ. તેનું કારણ તેમની સંખ્યાનો અતિરેક છે. આજકાલ દરેક વિદ્યાર્થી બીજાને અનુસરવા માંગે છે તેની પાસે પોતાનો કોઈ વિચાર નથી. તેણે બીજાને જોઈને જ પોતાનું ક્ષેત્ર પસંદ કરવાનું શરૂ કર્યું છે. જેના પરિણામ સામે આવ્યા છે કે જે તે વિસ્તારનાં વિદ્યાર્થીઓ બેરોજગાર રહે છે. આજકાલ સમાચાર પત્રોમાં સામાન્ય છે કે સુશિક્ષિત લોકોને નાના નાના કામ કરવા માટે પણ કગરવું પડે છે એનું કારણ તેમની બેરોજગારીની મજબૂરી છે. જે વ્યક્તિઓ પ્રવર્તમાન વેતનના દરે રોજગારી મેળવવા માંગે છે અને જરૂરી લાયકાત પણ ધરાવે છે. પરંતુ બિલકુલ રોજગારી ના મળતી હોય તો તેઓ સંપૂર્ણ બેરોજગાર કહેવાય. સામાન્ય રીતે દેશનાં શ્રમનો પૂરવઠો ઝડપથી વધતો હોય અને શહેરીકરણની પ્રક્રિયા ઝડપી હોય ત્યાં આવી બેરોજગારી વધુ જોવા મળે છે. ૧૫-૨૫ વર્ષની વ્યક્તિમાં આ બેરોજગારી વધુ જોવા મળે છે. ગામડાં-કરતાં શહેરોમાં આ પ્રકારની બેરોજગારી વધુ જોવા મળે છે.

શિક્ષિત બેરોજગારી અને યુવા બેરોજગારીમાં ઘટાડો કરવા માટે તેઓમાં કૌશલ્યનો વિકાસ કરવો અને શિક્ષણને અનુરૂપ રોજગારી પૂરી પાડવી કુશળ કારીગરો પેદા થાય તેવી વ્યવસાયલક્ષી કે તકનિકી શિક્ષણની નીતિ અપનાવી શાળા-કોલેજોમાં અભ્યાસક્રમો ત્યાંના સ્થાનિક ઉદ્યોગોની જરૂરિયાતોને સંતોષી શકે તેવા રાખવા યુવા રોજગારોને શિક્ષણ અને તાલીમ આપીને તેઓમાં વિશિષ્ટ કૌશલ્યોનો વધારો કરીને, ઉત્પાદકની સાથે ગુણવત્તા વધે, રોજગારી વધે, વધુ આવક મળે અને જીવનસ્તર ઊંચુ આવે તેવા પ્રયત્નો થવા જોઈએ. તેઓને સતત કામ મળી રહેશે. એવું આશ્વાસન આપવું કામની નવી પરિસ્થિતિ મુજબ નવી જાણકારી મેળવીને તેને યોગ્ય સક્ષમ બનાવીને સ્વરોજગાર મેળવી શકે અને વૈશ્વિક દેશોની શ્રમશક્તિની તુલનામાં વૈશ્વિક સ્તરે ભારતીય યુવા સમકક્ષ ઊભો રહી શકે તેવી સ્થિતિ સર્જવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

આમ, ગરીબી અને બેરોજગારી બંને સગી બહેનો છે, બંને વચ્ચે સમસંબંધ છે.

- સેજલબેન જે. પરમાર (ટી.વાય.બી.એસસી.સેમ-૫)

Inter College Poster competition at M B Patel Science college Anand

કોલેજમાં ગરબા હરીફાઈનું આયોજન

1st national space day celebration at college

ઈન્ડિયન મેથેમેટિક્સ કોમ્પીટીશનમાં વિજેતા વિદ્યાર્થીઓ

કોલેજ NSS ના ઉપક્રમે CPR તાલીમ વર્કશોપ

ઓનલાઈન ક્વિઝ સ્પર્ધા - ભૌતિકશાસ્ત્ર વિભાગ

PLACEMENT DRIVE-2024 અંતર્ગત કેમ્પસ ઈન્ટરવ્યુ

નેશનલ સેમિનારમાં ભાગીદારી - સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ

કોલેજ NSS અંતર્ગત સિવિલિ હોસ્પિટલમાં ફુટસ વિતરણ

NSS અંતર્ગત બાળજાતીય સતામણી અટકાવવા જાગૃતિ સેમિનાર

કોલેજ NSS દ્વારા આયોજિત માનસિક આરોગ્ય જાગૃતિ કાર્યક્રમ

સંસ્કૃત વિભાગ દ્વારા સંસ્કૃત સપ્તાહની ઉજવણી

વહાલા વાચકમિત્રો,

‘ઉત્થાન’ એ વિદ્યાર્થીઓનાં જોમ અને ઉત્સાહ-શક્તિ દ્વારા સમાજમાં ઊંચા શિખરો સર કરી તેમનાં સ્પંદનોને સ્પર્શ કરતા ત્રિમાસિક તરીકે સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. અંકમાં લખેલા લેખ, કાવ્યો તથા અન્ય કૃતિઓ જે કંઈ તેઓએ સાંભળ્યું છે, વાંચ્યું છે કે વિચાર્યું છે તેને તેઓએ પોતાના શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આ ‘ઉત્થાન’ મેગેઝિન દ્વારા કવિઓ, લેખકો અને સાહિત્યકારોનો ઉછેર કરવાનું કામ થઈ રહ્યું છે. માટે વિદ્યાર્થીઓની જે કાંઈ ભૂલો છે તેને ક્ષમ્ય ગણી તેમને પ્રોત્સાહિત કરશો તેવી વાચક મિત્રો પાસેથી અપેક્ષા રાખીએ છીએ. વાંચનના અંતે આપના પ્રતિભાવ અમારા સરનામે અથવા Email ID-petladartsandscience@gmail.com મારફતે લખી મોકલાવશો.

- સહતંત્રીશ્રી

(Printed Matter)

BOOK POST

To _____

From :-

આચાર્યશ્રી

શ્રી આર.કે. પરીખ આર્ટ્સ એન્ડ

સાયન્સ કોલેજ, પેટલાદ.

જિ. આગુંદ - ૩૮૮ ૪૫૦. ફોન : (૦૨૬૯૭) ૨૫૨૩૯૬, મો. ૬૩૫૪૪ ૫૮૨૮૧

વર્ષ : ૧૩

ઉત્થાન - પાન નં- ૮

અંક : ૭૨